

Цибізова С.А., суддя,
Полтавський районний суд Полтавської області, м. Полтава, Україна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЩОДО ПРОБЛЕМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДОМЕННИХ ІМЕН

На теперішній час на міжнародному рівні відсутнє належне законодавство, яке б регулювало правовідносини, що виникають із приводу регулювання доменних імен як таких (міжнародні угоди, конвенції, директиви ЄС, тощо). Окремі норми щодо регулювання доменних імен, зокрема, у країнах романо-германської правової сім'ї, яка є сукупністю національних правових систем країн континентальної Європи, закріплено у кодифікованому законодавстві. Однак таке законодавство є недосконалим, тому значну роль у регулюванні відносин щодо доменних імен відіграє прецедент.

У Німеччині спеціальне законодавство щодо доменних імен відсутнє. Права на доменні імена у так званому Німецькому сегменті Інтернету засновані на фактичній монополії, яка набувається на підставі реєстрації доменного імені. У правовій доктрині Німеччини спори щодо правового статусу доменних імен вийшли на рівень Федерального конституційного суду, який зазначає, що, незважаючи на думки висвітлені в окремих літературних джерелах, володілець доменного імені не отримує ні права власності на дану інтернет-адресу, ні будь-якого іншого виключного права на домен, подібно до права на нематеріальні цінності. Натомість у межах взаємних зобов'язань сторін за матеріальні виплати, що здійснюються на користь реєстратора – «DENIC e.G.» володілець отримує право використовувати для своєї IP-адреси певний домен, тобто, діюче і визначене відповідно до контракту право на його використання. Цікаво, що при цьому Федеральний суд констатує поширення на права щодо доменних імен конституційних гарантії захисту права власності [1].

Для національного домену верхнього рівня .de, процедура вирішення спорів UDRP (Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy – Единая политика разрешения доменных споров) впроваджена ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers – інтернет корпорація з розподілу доменних імен та IP-адрес) або інші подібні процедури не підтримуються. Разом із тим, по спірним доменам є можливість створити запис про спір («DISPUTE») за для запобігання передачі домену третій особі до вирішення судового спору. Отже конфлікти, що виникають із приводу доменних імен в домені .de, вирішуються судами на підставі норм внутрішнього права, зокрема, Конституції, Закону Німеччини про товарні знаки, положень Цивільного кодексу Німеччини, положень закону

Німеччини проти недобросовісної конкуренції. Судовий розгляд у поєднанні з можливістю здійснення запису «DISPUTE», вважається чудовою альтернативою вирішення доменних спорів, оскільки він є більш ефективним і дешевшим.

Проблематика вирішення спорів у Німеччині так само як і у інших країнах, здебільшого обумовлена технічною специфікою доменних імен в Інтернеті. Зокрема, завдяки унікальності доменних імен, поширені спори щодо прав на доменні імена різних осіб із однаковими найменуваннями. За наявності різних підходів, судова практика вирішення таких спорів базується на принципі пріоритету (першочерговості реєстрації доменного імені), який, разом із тим, дозволяє виключення якщо носій імені з молодшим пріоритетом має переважний статус.

У французькій правовій доктрині на рівні кодифікованого законодавства закріплені окремі положення щодо доменних імен. Так, у Кодексі поштового та електронного зв'язку закріплено положення щодо реєстрації та делегування доменних імен, заборони на порушення норм законодавства та прав третіх осіб. Реєстраційний офіс відповідальний за керування інтернет доменом «.fr» призначається наказом міністра відповідального за електронні комунікації після публічних консультацій та є підзвітним останньому. Доменні спори щодо національного домену верхнього рівня «.fr» з приводу порушення вимог законодавства, зокрема, підриву громадського порядку, доброї моралі, ідентичні чи пов'язані з Французькою Республікою, територіальною громадою, державною установою, з приводу порушення прав інтелектуальної власності, вирішуються відповідно до третейських процедур, що не позбавляє сторони права оскаржити їх результати до суду або безпосередньо в суді. Французька асоціація Інтернет кооперації (AFNIC), відповідальна за національний домен верхнього рівня «.fr», надає фізичним і юридичним особам доступ до двох позасудових процедур *inter partes* (SYRELI та PARL EXPERT).

Незважаючи на те, що норми Кодексу поштового та електронного зв'язку регулюють окремі положення щодо доменних імен, що значно полегшує можливість захисту від кіберсквотингу, правовий статус доменних імен, як таких, у законодавстві не визначено. Фактичні права на доменні імена набуваються на підставі реєстрації, яка не надає на останні прав інтелектуальної власності. Важливим у цьому контексті видається включення доменних імен нормами Кодексу інтелектуальної власності до переліку попередніх прав, які не повинні порушуватися при реєстрації товарних знаків.

Враховуючи, що права інтелектуальної власності на доменні імена відсутні, конфлікти, що виникають між двома володільцями доменних імен, можуть вирішуватися в контексті недобросовісної конкуренції на

підставі загальних норм цивільного права.

Проблематика доменних імен як наднаціонального явища не знаходить свого вирішення лише за допомогою внутрішньо державних методів і виходить на рівень міждержавних та наднаціональних правових систем. При вирішенні спорів щодо доменних імен країни – члени Ради Європи орієнтуються на практику Європейського Суду з прав людини викладену у рішенні «Компанія «Пеффген ГмбХ» проти Німеччини [Paeffgen GmbH (I–IV) v. Germany] (№ 25379/04, 21688/05, 21722/05 та 21770/05) від 18 вересня 2007 року, де ЄСПЛ висловив позицію, що виключне право на використання доменів має економічну цінність та представляє собою «майно» у розумінні статті першої додаткового протоколу до Європейської конвенції з прав людини [2].

На рівні Європейського Союзу правові акти щодо доменних імен як таких – відсутні. Разом із тим, впровадження в Інтернеті окремого домену верхнього рівня .eu, призвело до необхідності прийняття відповідного законодавства. Отже, сучасний етап розвитку законодавства щодо доменних імен у правовій системі Європейського Союзу представлено Регламентом (ЄС) № 733/2002 Європейського Парламенту та Ради про впровадження домену верхнього рівня .eu. [3] та Регламентом Комісії (ЄС) № 874/2004 від 28 квітня 2004 року [4], яким встановлено правила публічної політики щодо реалізації та функцій домену верхнього рівня .eu та принципи реєстрації у цьому домені. Зазначені норми, зокрема, регулюють порядок реєстрації доменних імен у домені .eu, запроваджують процедуру поетапної реєстрації для захисту першочергових прав та приділяють достатню увагу політиці вирішення конфліктів, які виникають із приводу доменних імен.

Тлумачення та однакове застосування норм щодо домену верхнього рівня .eu на території Європейського Союзу забезпечує практика Суду Європейського Союзу, що викладена у рішенні Суду Справедливості по справі № C-569/08 від 3 червня 2010 року з приводу спекулятивних або образливих реєстрацій доменних імен. Зокрема, щодо оцінки недобросовісності в контексті статей 21 (1) (b) та статті 21 (3) Регламенту Комісії (ЄС) № 874/2004 від 28 квітня 2004 року, Суд Справедливості зазначив, що, національний суд повинен врахувати усі відповідні чинники, характерні для конкретного випадку, зокрема, умови реєстрації торгової марки та умови за яких було зареєстровано доменне ім'я у домені верхнього рівня .eu [5].

Література

1. BVerfG, Beschluss der 3. Kammer des Ersten Senats vom 24 November 2004 – 1 BvR 1306/02 – Rn. 1-17. URL: http://www.bverfg.de/e/rk20041124_1bvr130602.html.

2. PAEFFGEN GMBH against Germany, The European Court of Human Rights, 18 September 2007, application nos. 25379/04, 21688/05, 21722/05 and 21770/05. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:\[%22 PAEFFGEN %20 GMBH%20v.%20Germany%22\],%22documentcollectionid%22:\[%22JUDGMENT S%22,%22DECISIONS%22\]}.](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22fulltext%22:[%22 PAEFFGEN %20 GMBH%20v.%20Germany%22],%22documentcollectionid%22:[%22JUDGMENT S%22,%22DECISIONS%22]})

3. Regulation (EC) No 733/2002 of the European Parliament and of the Council of 22 April 2002 on the implementation of the .eu Top Level Domain. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32002R0733>.

4. COMMISSION REGULATION (EC) No 874/2004. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0874&from=EN>

5. Judgment of the Court (Second Chamber) of 3 June 2010. Internetportal und Marketing GmbH v Richard Schlicht. Reference for a preliminary ruling: Oberster Gerichtshof – Austria. Case C-569/08. *European Court Reports 2010 I-04871*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0569>.

УДК 347(043.2)

Черезова Т.О., адвокат, здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Київський університет права НАН України, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРАВ ПІД ЧАС ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Актуальність піднятої проблеми полягає у тому, що цифровізація правового простору пронизує усі суспільні відносини, утому числі й ті відносини, які стосуються реалізації соціальних прав осіб, засуджених до позбавлення волі. Відповідно, «кримінально-виконавча політика» повинна віднаходити позитивні аспекти трансформації й стосовно цифровізації соціальних прав стосовно осіб, засуджених до позбавлення волі. Це виглядає аксіоматично.

Україна, як соціальна держава, визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку, як найвищу соціальну цінність. А утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 1, 3 Основного Закону; далі – К.У.) [1]. Тому гарантування законодавцем в Конституції України реалізації соціальних прав повинно бути забезпеченим у законний спосіб кожній людині (право на працю, право освіти, право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, право на страйк, право на відпочинок, право на соціальних захист тощо), яка має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших